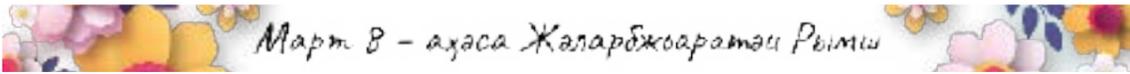

А П Ъ С Н Ы

Ареспубликатә ын арратәус әр а «А снымедиа»

2026 ш. март 5 № 8 (21 699)

Апшзарей абзиабарей анхеибартәауа

Атаацәарей аусурей еилазыгзо

Алиса Гәажә-пҭа

д Лассы-лассы «Апшзара – аду-ней еикәнархоит», – хәа ирхәо ажәеицааира еиха иззырхоу апхәызба лоуп. Аиашазы, апста-заара гәыцәс иамоу, уи зырефо, иацызцо, ипшзаны, ихааны, еинтәыланы аҭацара зылшо апхәызба илыдыркылоит. Абасала, апшзара символра азылу-ейт апхәызба. Жәларбжаратәи Ахәса рымш Март 8 инамаданы, сыззаатгыларц истаху апхәызба тейтпшла лыпшзара иначыда-ны, өнуцқалагы даара ибеиоу, ипшзоу, атаацәара рныкәгара, насгы аццарадырра, арҭиаратә усура ухәа ркны, тәамшахә змамкәан зхатәи мша иану, еиламырцхакәан реилагзарагы зылшо дырузәкуп Наала Хье-циапҭа.

Аиашазы, апхәызба ега ула хылкуа дыпшззаргы, адәахтәи лыпшзара иатцанарзуа рацәазар-гы, хатала, сара сзы ихадароуп уи лыпшзкәтәи лдуней аиҭа-аша, лдунейхәапшра, лхымшап-гаша. Ас еиҭш аказшыкәа иры-лакоу лыпшаара саназхәыцуаз, али-пси рыбжәара схаҭы иаиз дреиуоуп Наала.

Апсуа бызшәа апцарадырра аҭны зыбабаи аҭгәлеи рацәоу апцарауаа нагакәа: афилологиятә тцарадыракәа рдоктор, апро-фессор, академик Лили Риза-ипҭа Хагбей афилологиятә тцарадыр-ракәа ркандидат (изаамтанымкәан

рзы ианашьоуп «Леон иорден».

Афнаҭаҭы зегь ирыхәтоу батәуп, асас дымшахытцыр хәтыр иқәцатәуп, ацәҭа-абзиа ныкә-гатәуп, иахьзатәуп. Ахәыцқәа гәцаракрыла ирызнейтәуп, урт ргәаҭахракәа нагзатәуп, рызха-ра, рыҭиара, рцаратә процесс зегьы уалахәызароуп, аамта рацәа рыкәырзтәуп иашаны раазаразы. Абартқәа зегь еиламырцхакәан рныкәгара хадароуп сара сзы. Уи иахаршәаланы ауп сусура ше-иҭаҭау, ишымшапцызго. Иахьтәи аамтазы аҭбагы еиласыгзоит. Рапхәа атаацәа рныкәгара сыр-гылоит, аха уи иаанагазом, аусу-ра гәыгәҭасыжьюеит, гәхәаамкра-ла сазыкоуп хәа. Сызлагаз иарбан усзаалак ацыхәтәанынза анагза-рей ламыслеи тәқхыкәрала аз-нейрей кәзшыс исымоуп. Аусу-ра сацәаашьазом, уи анагзаразы агәацәарей агәацпхәарей сза-цуп, ауадафра сацәашьазом, алаза-рагы сымоуп», – дхәцәажәон Наала. Иахьа шамахамзар, Наала лейпш апсуара ныкәызго, ламыс-ла, хәтырла зхатә шыза ишәтра ирзыкоу рацәаҭы. Уи ланхәеи лабхәеи рыхьз шьо дхәцәажәон, шьоуки-шьоуки атыпхәцәа ҭа-рацәа ранхәцәа рыхьз рабхьзгы адкылань ианырхәо аамтазы. На-ала ланхәеи лабхәеи рыхьзкәа реилкаараз ханлазцаа акалам аашьтылхын, ланхәа лыхьз Ма-ила Буааҭа, лабхәа – Иван Гәниа – ақәаад иахьзылҭеит. Хәара-да, ари мацарагы иахәо рацәо-уп, иҭырцшыгоуп лара дзеиуоу аҭар рзы.

Дәаеакгы, инатшны иазгәо-уҭаша, аҭаҭа – апшәымак да-мазароуп хәа ишьаны, забхәра ирҭыцны хаз анхара апшәызго аҭар лассы-лассы иануҭыло, На-ала шыҭа ланхәыпхәцәеи ланхәеи драабны, кыҭа-ҭыҭа, хәтыр-иқәцарала реицынхара апсу-атцәла дазнейуеит.

«Стара сахьыргзет, мыш-кы сагдмырхет. Сусура ақәзар, сапхьдыркәкәаит, исывагы-леит. Хыҭыра-пшыҭыра аусура аилагзара мариам, аамта рацәа аҭоит. Зны-зынла икалалоит ихь-шәаны аҭныка саннейуа. Ускан санхәа исәпцымхәазакәан, са-ра снейаанза хәа дымпшыкәан аҭнтәи аускәа рынагзара далаго-ит, саргы сышнеиз еиҭш уи лым-здоит. Абас, хәивагылоуп, хәицхы-рауеит, сыпшәмагы снапы злаку атцарадырратәи арҭиаратәи ускәа еилкаарала дрызнейуеит», – лхәеит Наала ртаацәашәа аҭ-ны ахәтырейкәцарей атынчрей ахра шауа дазаатгыло.

(Алҭарта 2-тәи ад.)

Апсны Рапхәатәи Ахада

д Март 4 азы 16 шыкәса тит Апсны Ахәынтқарра Рапхәатәи Ахада Владислав Григори-ипҭа Арзынба ипстазаара далҭиҭеи.

Жәаф шыкәса уажәапхәа, 2010 шыкәса март 4 азы акыраамта ихьуаз ачымазара хьанта иахкьа-ны, ипстазаара далҭит иналукааза-ша ахәынтқарратәи аполитикатәи усзуо, хәамтазтәи Апсуа хәынтқар-ра ашьаҭаркы, атцарауаф-мрагы-ларатцааф ду, Апсны Ахәынтқарра Рапхәатәи Ахада Владислав Григо-ри-ипҭа Арзынба.

Владислав Арзынба диит 1945 шыкәса май 14 азы Ақәа араи-он Ешыра ақытан. Абра имшаҭит ихьычра, ишкәлтә шыкәсқәа. 1962-1966 шыкәсқәа рзы атцара иҭон Ақәатәи Ахәынтқарратә арцаҭратә институт атоурых факультет аҭ-ны. Нас дҭалеит СССР атцара-

дырракәа Ракадемия Мрагыла-ратцаара аинститут аспирантура. Қәҭиарала даналга ашьахь убри аинститут аҭы аус иуан.

В.Арзынба атцарадырратә усумтакәа 40 инарейханы драв-торуп.

1988 ш. азы В.Арзынба Д.Гәлиа ихьз зху абызшәеи, алитерату-рей, атоурыхы Апснытәи ринститут адиректорс далырхуеит. Иара у-бри ашыкәс азы Апсны Ирейхазоу Асовет адепутатс, 1989 шыкәсазы – СССР Ирейхазоу Асовет адепутатс. В.Арзынба аполитика ду даләлит Асовет Еидгыла атоурых иуадафаз аамтакәа руак азы, иара убрахь иналатаны Апсынгы.

1990 ш. азы В.Арзынба Апсны Ирейхазоу Асовет Ахантәаҭыс да-лырхит.

Қырттәыла Апсны ианакәла 1992 шыкәсазы атәылахьча-ра Ахәынтқарратә Еилакы Ахан-тәаҭыс дҭалоит, хадара азиуеит амилат-хәкәитратә кәҭара.

1993 ш. сентябр азы уи инапх-гарала Апсны жәлар Аиаира ргеит.

1994 ш. ноябр 26 азы В.Арзын-ба Апсны Ахәынтқарра Рапхәатәи Ахадас далхын, 1999 ш. октябр 3 азы аҭахь Ахәынтқарра Ахада итып ахь деиталхын.

Иналукаазша ахәынтқарратә усзуо В.Арзынба илшамтакәа, ахәынтқарра ахәшьара хара-кы рнаҭеит. Ианашьоуп «Ахь-Апша» аорден аҭаи аҭазара. Ихтдоуп Ап-сны Афырхатца хәа ахь.

Апсны Ахьыпшымра азаазгаз

д Март 4 – Апсны Аҭбатәи Ахада Серге́и Уасил-ипҭа Багапш имши-ра ауп. Иҭсы тазтгы ихьыцуан 77 шыкәса.

Серге́и Уасил-ипҭа Багапш ди-ит Ақәа, 1949 шыкәса март 4 азы. 10-тәи абжаратәи апсуа школ до-ушьтымоуп. Агроном изанаат ала асубтропикатә нхамәа аинститут далҭеит. Уаҭа атцара шитцозгы аҭы-зауад аҭны усуҭыс, Ахәынтбанк аҭ-ны инкассаторс аус иуан.

1972 шыкәсазы Мыкәтәи ае-фирхәшатә совнхара агрономатә кәша деихабын, нас аррамацура ихигон, ашьахь акомҭарейдгыла-тәи усураҭы дыкан – акомҭарейдгы-ла Апснытәи аобком инструкторс аус иуан.

1982 шыкәсазы апартия Очам-чыратәи араиком аҭаи амазаны-кәгаҭыс, 1992 шыкәсазы – Апсны Аминистрцәа Рсовет ахантәаҭыс актәи ихәтыпуаҭыс, 1995 шыкә-сазы Апсны Аҭыза-министр актәи ихәтыпуаҭыс дыкан.

Апсны жәлар Рҭынҭыҭыҭылатә еибашьра аан Апсны Арбҭыар Мчкәа материал-техникала, рапхьаза ир-гыланьы – бҭыарла, цыаҭханыла, былҭыла, хәшәыла, фатәыла ре-икәыршәара инапы алакын. Аусу-ра ду мшапигон Алада Урыстәылеи Нхыц-Кавкази ркнытә хәтәгәаҭа-рала аибашьцәа рыөнуцқа. Дры-лахьын ақыртүа-аҭсуа еимаҭы тын-чымәала атышәныртәалара иазкыз аиҭәажәаракәа.

С.Багапш ихаан еиҭашәкәыр-гылан аибашьра ашьахь ақыртцәа рнапәҭы икәз Кәыдритәи аиохаа аҭадатәи ахәҭаҭы Апсуа хәынтқар-ра аиуриддикция. Серге́и Багапш ахәынтқарра данахагылаз, 2008 шыкәса август азы Урыстәыла ага-нахьала исуверентәу ихьыпшым хәынтқаррак аҭсабала Апсны офи-циалла иазхатан, нас – Венесуела, Никарагуа, Науру, Тувалу, Шьамтәыла.

Абри аҭны Ешырей Цыҭыар-деи ақытакәа ркны икоу Влади-слав Арзынбей Серге́и Багапшы рнышәынтракәа ирҭаан ашәт шыҭцәракәа шыҭарҭейт аҭыла анапхгарей ауаажәларрей.

Апцшзареи абзиабарей анхеибарттаауа

(Алгарта)

Наала лхатэы бызшэа даара ибзианы ишылдруагы «итдэгь еигьны издыруазароуп» – хэа дхацэажаон лхы зырымго.

Аха, Наала лхатэы бызшэа амацарагы акэымкэан, уи инаваргыланы дрызкэзоуп аурыси англизы абызшэакэа. Ажаакала, х-бызшаак еицеицшны илдыруеит, лыхтгы иалырхэоиит.

Еиуеипшым атыцкэа ркны, еиуеипшым азанааткэа рыла бусуракэа рахтэ еиха абззааигоу, иалыбкаауа арбан хэа азтцаара анлахта, Наала дааччан, «Зегь зсааиггоуп, зегь бзиа избоит, исгэампхо акы ыкэзтгы салагазэомызт, инсыжюан» – лхэеит хэзцаара атак кэцо.

Анафс, уи инартбааны дазаатгылеит, лусуракэа акакала, иахыеизааигоу, иахыеикэеиртуеи, чыдаракэас ирымоуи:

– Апсутцааратэ институт акны атцарауаф-мазаныкгагэас сусура даара аамта рацэа зтаху, изкэырзтэу ауп. Арака, сара сусура атцарауаа ирыдхэалоуп, урт рнапы злаку, рхырхартэ, темас аус здырууп инаркны сара издырыртэ атагылазааша ахьсйоми, атцаралдыра харакы апышаеи змоу атцарауаа хатаракэеи сарей хусеиццура ашьақыгыларей сара сзы инасынуп, иснагэ рацоуп.

Хэарада, атцаралдырра иадхэалоу аусмфэггатакэа – аицкааратэ ус иатцанакуа атцаралдырра иатцанакуа ашкэакэа зегы снаны итцысхуеит. Уи инамаданы, ари институт акны, абызшаа акашэчы тцаралдырратэ усуюфс аус зуюит.

Саныхэычыз аахыс абызшэа атцараа аинтерес сыман, агэбыйра штыкэаахьан. Уи даара исзаааигоуп, избанзар иахыеиухеи хэанатагыи избоз акэвин. Сани саби еснагэ абызшэа азтаатэка ирылацэажэон, ргэаанатаракаа еибырхэон, рхата лкаакэа, рхата лгаллакаа Карцтон, «уара улацш агхэ», «бара снапы итдгэ» хэа неибыхэауа еимырдон русумтакэа.

Саргы 7-8-тэи акласскэа ркны атцара аныцсоз сани спышээрц азы, «агха хэа акыр ббозар кан-дандашыла иакэфс» – хэа астендцэа рматериалкаа рышмаршц исылтон. Хэычы-хэычы уахь схвалырпшуан, саргы уи ахь исмазс азэлымхарей агаэцхэарей иаццола, аешыаканарэгэтон.

Атцаралдыррах иинеуа, уи зхы азызкуа ауашы хыкэкылатэакэа ари аус иауц атакпхыкарей аамта рацэа шакарзтэуи еилызкаауа иоуп.

Арака, саатк, ф-саатк рыла иа-иниырслан атцаралдырра аус ахьзара залшом, уахггы-еынгы аусы аусура, аамта рацэа, аыбаба атахуп.

Хатала сара апсуа бызшэа тысцауеит, аха хыкэкыла сывэу, аус дзызуло, апсуа бызшэа хайашваратэ жэларака, абазеи адыга жаларкаа рбызшаакэеи англиз бызшэеи реицегырша ауп.

Апсуа бызшэа акара ибеиоу ыкам, уи иеамоу алшара, амч, ачыдаракэа еиха игэылтэааны, иагылыршэаны иурбаттоуп даеа бызшэак ианэфурпшуа.

14 шыкэса туюеит Апснытэи ахэынцкэрратэ университет, афир-молгоиата факультет, арман-германто бызшэакэа ркафедра акны аус зуюежтеи. Англиз бызшэа аматар сырзакхюит уи азанаат алызхыз, афбатэи абызшаа аха-сабала ишытызхыз астудентцэа.

Даара аинтерес сзэцоуп астудентцэа аус рыдулара. Дарей сарей хэизыкэзаашыа бзиоуп. Ацарачеи, хэарада, зеггы еипшны изыкалом, еиха изцааиуа дыкоуп, ихысхуа дупылоит. Сара сезысшэоит урт уашышаала рызненшыа, схы аыбаба асырбоит, аха досу рыхшыф, рыфазара иатцанакуа, ирыкэанэгоу аматериал рыдгала-рачеи, рызнагарачеи. Изылшо иуадауу аматериал рыстоит, ихысхуа ртэы еиха имарианы ирызнагоит. Иаидкыланы иаххэозар, хатала сара афэр бзиа хэмоуп хэа схэар сылшоит.

Спутник-Апсны акны акэзар, 7 шыкэса туюеит апсуа версия аредактор-агыжыфс аус зуюежтеи. Мадина Хэггхаи, Рада Ажыпцхаи, сарей ажурна-листцэа идырхио аматериалкэа, аицэажаракаа ухэа хнапы ица-агоит, атыжыра иазхархиоит. Арака оперативла аусура инамаданы атакпхыкарагы хадароуп. Уажэны аамтала, аурыс версия акынгы редактор-агыжыфс сыйкоуп. Аханатэ ажурналистика ахырхартэахь аусура сазхэыцуамызт, аха иахьа арциаратэ усура сыцстазаара иахэаткны икалеит, дхацэажэон еиуеипшым ахырхартэкаа рыла зусура еицкау атцарауаф кэыцш Наала Хьешиапха.

Апсуа бызшэа атцдарей, уи ахархэарей, афеиарей ркны иа-моу ауадафракэа дырзаатгыле-ло илхэеит: «Сара абызшэакэа зеггы хатыр сызрыкэуп, аха хара ххатэы бызшэа зегь рапхьа ихар-гылозароуп, уи егыртэ абызшаакэа ирцтаххмырзуазароуп».

Хэарада, ахатэы бызшэа адыр-ра, афеиара ашната акнытэ иаагоу икоу ахархэарей ааманы икалоит» – хэа агэалтеит ххатэы бызшэа «атамбарэ» ацынхарас «иеырба-ган» акаларазы атцарауаа ирылшо шыкарцо азгаатэ. Ицхагыи шрылшо нащыны илхэеит, атцарауаф итцаралдырратэ усура мацара ихы азыштэны аус иуртэ атагылазаашыа бзиа иапцтархар.

Хэицэажэара ахыцршаматэз, Наала изгэалтеит хатала, даара хатырлаа дыззыкоу ауафштыфс-сатэ Казшыакэа, урт ауафы фба-ра анилами, ауафы ишатарей иц-храарей иракэу, иара убас гылла ирпхоу ашамта гыкэала ишлы-дыпкыло.

«Сара сзы шэты шыцтарак иа-дамхаргыы ауафы гыкыкала икаитцо ахамта гэхэарыла исыдыскыло-ит» – лхэеит уи.

Ашат ифэиызоу, уи аицш ицшцоу Наала лымшира аацын-тын рапхьхэати амшкэа руак иахьакэашэаз машэыршакэ икам-лазар акхап. Сынтэа, Жаларбжэ-ратэи ахэса рымш Март 8 аламт-лазы Наала илхытуеит 37 шыкэса, уи ирепсгоу ф-ныхэак еиштаргы-ланы изгэалтоит, хэарада, лхатэи фызагыы шэты шыцтарак абы-занфасшыа имам. Ирацэахааит нас атцарауаф кэыпш, атцараа-дыррей арциаратэ усурей, атца-ра-азарей атацарауа рныкгаган-тэи еилызгызо лыпцстазарачеи акрызцазкуа, лыпцстазарачеи ихаддоу аныхэакэа, гылла ирцхоу ахамтакэеи, хатала, лара еиха иа-лыпкаауа агэмилкэеи.

Анафстэи аусеицура артбааразы

Апсны итацаит

д Урыстэыла аекономикатэ феиара Аминистрра аделегациа усута визитла Апсны итацаит. В.Г. Арзынба ихьз зху Акэатэи ахаиртэ багэазафэ аекономикатэ феиара аминистр Максим Решетников иылеит апызэ-министр Владимир Делба, уи ихатыпуаф Цаньсыха Намба, аекономика аминистр Теимураз Амкэаб, атуризм аминистр Астамыр Логауа, Апсны икоу Урыстэыла ашхаражэафэ Михаил Шургалин.

Ахэынцкэрра Ахада Бадра Гэйнба В. Арзынба ихьз зху жэлрбжэаратэи ахаиртэ багэаза «Акэа» афэ дырцэлеит Урыстэылатэи Федерациа аекономикатэ феиара аминистр Максим Решетников хэадарафэы дыкэз аделегациа ахатарнакэа. Апсны аналпгарей Урыстэыла аекономикатэ феиара аминистрра аделегациеи ахаирбагэаза иахэапшит, уи анаестэи афеиара азцаракэа ирылацэажэеит.

Анафс Максим Решетников хэадарафэы дыкоу аделегациа Лабра акыцтан икоу ахшаалыцт азауад итацаит. Анаплакы аусура иалагтоит 2026 шыкэса мшалпым-зэзы. ЗХЭА «Ахшаалыцт ашта» адиректор хадэа Батал Запшыба икаитцэз адырракэа рыла, аха-алыцт азауад аргыларэа хачыркын 2024 шыкэса нанхэрамзэзы ичы-доу акредитэе программала.

«Хгэы итоуп ашэ, ахш, ахарцэы рыццара. Иахьа-зы аусуразы амач ауп иаанхэз. Амыругакэа афакуп, амонтажтэ усуракэа ахыркэахарэа инеиуеит. Фымз рыла аалыцт агэата-ратэ хэтэ атыжыра халагарч хгэы итоуп», – ихэеит Запшыба. Уи иаежакэа рыла, азауад афэи икалоит 25 усурта тып, азауад ихатэаны аусура иналагалак даеа жэа-усуртатэ тыпк шло-ит. Икэыргылоу айкэыршэагакэа ахш лага аус аднаулоит. Ахш лага Ирани Белоруссииеи ркынтыи иа-аргалтоит, айкэаахтаракэа рыб-жанрцэахэеит. «Ахш лага иалху нас атцарауаф кэыпш, атцараа-дыррей арциаратэ усурей, атца-ра-азарей атацарауа рныкгаган-тэи еилызгызо лыпцстазарачеи акрызцазкуа, лыпцстазарачеи ихаддоу аныхэакэа, гылла ирцхоу ахамтакэеи, хатала, лара еиха иа-лыпкаауа агэмилкэеи.

грамма ахэаакэа иртагзаны инагзэз апроекткэа. Иара убасгыи хэатаит ахшаалыцт ахьыкарцало азауад. Еиуеипшым адырракэа рыла, иарбоу анаплакы атыпан-тэи аыармыкыа атахракэа абжа хнафэоит. Азауад аус аулоит ахэа-анырцэтэи азей атыпантэи азей рхархэарала, хгэытуеит уи иабзоураны арахэ аныцто рхпцхьаза-ра рацэахап, атэылафэи аусеи-цуразы айкэышахатракэа рыб-жэалоит. Арт зус здыруа, аарыхра знаны алаку уаауп», – ихэеит аминистр. Решетников игэаана-гарала, ас еипш икоу хра злоу апышэа, Урыстэылатэи Афедрациа Апрезидент Владимир Путин адгылара зитэз акредит чыда ата-ра апрограма фэц ахацыркра аламталэзы акырза атцанакуюеит. «Иаиуа амазакэа рзы хыкэкыс икэмоуп айншэ-зепцшу апроек-ткэа икэмоуп ашхаражэафэ алаахы-лащэеи ралкаара», – ихэеит иара.

Зымчехак тбауу апрограма-макэа иреиуоуп апроценттеи зыпцэакэа рэоужырала имачуи ибжэаратэуи анаплаккэа ад-гылара рытара. Уи атыцтантэи афинанстэ сектор афеиаразы агэазыхаара цэырнигоит. Хара еилакхауюеит атыпантэи абанккэа акредит атара аганахьала рфышэа шмачу, убри инамаданы урт азцаракаэагыи актуалра рымоуи», – ихэеит Решетников.

Дэеа программак атуризм иадхэалоуп, асасааиртакэа ад-гылара рытара иааркэа. Апсны аменшевицкэа ахацданы иалыкэз 1917-1921 шыкэсаа рзы апсуа жэлэр азымагыцаа цыгэа итагылан. Абри атэы рындырпшуан жэлэр рхатарнакэа, чыдала Миха Лакрба инымтакэа «Д.Гэлиа иахь», «Апсадгьыл», «Абахтафэи». Ускан ауафы игэтыха аартны ахэара гаэгынуацэан азы Миха Лакрба инымтакэа «Апсуа» хэа рытца-иоуан.

1921-1925 шыкэскаа рзы аус иуан агазет «Апсны Капшь» ар-едактор, уи ахьз азтагыы иара икоу. Далегит Карттэи аполитех-никатэ институт, ауиристтэ ф-а

«Урыстэылатэи аинвесторцэа ахаирбагэаза аиташьакэыргы-ларазы апара рацэаны изэоу-урыжыит, хара иахэеипшуу ус-нагзатэны хэфалхьа икэгылоуп урт рфыхра. Уажэны хара хэз-лацэажэо агэтэакэа рырцца-кразы хыкэкылатэи ашыафэкаа каххиоит. Ишыаксыргэгэоит: ху-сеицура афазара зейпцш ыкам ауп, есыгэны хэаммадоуп. Азцаа-ракэа зегы Урыстэылатэи Афе-дерациа Апрезидент хаталатэи ихылацшара тцака икоуп, хара Ахэынцкэрра Ахада иусбарта хэашиашоу хадхэалоуп, Сергейеи Владимир-ица Кириенко икын-тэи ганрацэалатэи адгылара хэ-ланэи. Александр Валентин-ица Новак арт апроекткэа рынагза-ра напхгара аиоттэи» хэа азгэе-ит аминистр.

Шэапхьа зегь рапхьа
apsnygazeta@mail.ru

Шэапхьа зегь рапхьа
apsnygazeta@mail.ru

«Апсны»
№ 8 (21 699) март 5 2026 шыкэса

Аламыс ашэазхэафы итынха аазагоуп

Миха Лакрба – 125

Наира Сабекиа

«Икоуп убас апсуа ажэак – Аламыс хэа. Даара акыр атцанакуюеит, дааразэагы акыр аангоит апсуа ихы-игэы акны ии ажэа кыф... «Аламыс» хэа апсуаа зызбэхе рзы моу ажэа псыс ирхоуп нтцэара зыкэзам, иссиру жэлэр рхэамтэакэа, ражэакэа...»

М.Лакрба

Сынтэа итуеит 125 шыкэса Миха (Александр) Ахмад-ица Лакрба дижтеи. Дит иара Мархьян аакыта апсуа аамста итацэа-рачеи. Иан Мина Ешцхан, апхьа иара дартэцит Акэатэи Ашхары-уаа рышкол , уи даналга Акэатэи арелатэи училищэе дталэит. Убри нахыс алитература агэама икуа далагит, ирацэаны дырпхьон Ашкэаашэафэаа дукэа рыфчи-анкэыца. Аллитература абзиабарэа илазаазэ ирцэафэаа иреиуоуп: Дыримт Гэлией, Самсон Чанбей, ухэа егь.

Апсуа литература абду ашэ-кэышфэ фэ дихьылацшун, диц-храуан, игыи азьКайтоит. Апсны аменшевицкэа ахацданы иалыкэз 1917-1921 шыкэсаа рзы апсуа жэлэр азымагыцаа цыгэа итагылан. Абри атэы рындырпшуан жэлэр рхатарнакэа, чыдала Миха Лакрба инымтакэа «Д.Гэлиа иахь», «Апсадгьыл», «Абахтафэи». Ускан ауафы игэтыха аартны ахэара гаэгынуацэан азы Миха Лакрба инымтакэа «Апсуа» хэа рытца-иоуан.

1921-1925 шыкэскаа рзы аус иуан агазет «Апсны Капшь» ар-едактор, уи ахьз азтагыы иара икоу. Далегит Карттэи аполитех-никатэ институт, ауиристтэ ф-а

10 апсарк

д Апсны амилаттэ банк итна-жыит агааларызагатэ парэфэры-пэ «Апсны абанк». Апарафэчыр-пы атирак - 200 цыра инэоит.

Уи 925 афазара змоу аразын-цкыа иалхны икаццоуп. Апара-фэчырпы аддиаметр 39 мм икоуп, акапан - 33,94 грамм. Апарафэчыр-пы ахэпса 10 псарк инэоит. Ав-торс дамоуп Ирма Папаскыры.

бы Астанда Таркьыл. Ашколхэыцкэа рэфалхьа икэгыи аламыс ашэазхэафы Миха Лакрба иновеллакэа 25 ртэки, дара ишенлыркаауа, рхы-ргэы афынза ишениэз аарпша.

Аконкурс мфэапылгон Инга Коңыриа. Аицлабра апрограма-фэы ашколхэыцкэа рэфалхьа ишьтан хэы-дтэак:

1. Миха Лакрба иновеллакэа руак акнытэ аитэахааара.

2. Миха Лакрба иныымсмей иновеллакэеи иахьынзахэтоу рдырра.

3. Ановеллакэа ркнытэ исахьаркны шыцэаах апкыра. 4. Ари Лакрба инымтакэа ирылхны илииустрациа аххэаа атара.

5. Акомандакэа реицэабаца реицлабра иаагоу атемала.

Иалхны аицлабра малахэаыз рдырра ахашьара азтэз азбэафэа, ААУ адоцеит Адгэыр Какоба, агазет «Апсны» аредатор хадэа Ахра Анкэаб, Д.Гэлиа ихьз зху Апсутцааратэ институт аусуюыи Инал Гыбба.

Аитэахэафэра мфэапызгаз атацэаа русумтэаа ахэшыра азылан зпышаа харакуу ас азка-за Валентина Габниа-Халбад.

Аконкурс итааз асасцэа идыр-бан иара убас Миха Лакрба ино-веллакэа ирылхны атацэааа иапцрцэз афилымкэа.

Ихэатуэп атацэааа зегыи ано-веллит ирфиамтакэа гээлха-рыла ишырцэз, ишаадырпшыэ. Агэахэара, агэыгэра ду нэато-ит тэащэакэак актиор назэк иеипш исахьаркны апсы ахатца-ны рыкэылашэа, рапхьыша.

Ановеллакэа «Асас», «Еи-бамгегит», «Кэаи Хэасани», «Аб», «Ф-шэык», ухэа ишьтракэла-ны ишапхэбэзыи, игэпыццэаганы акэымкэа, ухы-угэы италон уад-напхьалон, убри акынза атацэаа апсы ахатцданы напхьон, иуадаоуп азэы далкаан ихьз ахаара, избан-кыз ртэащэаа зегыи иаадырпшит апсуа ламыс ашэазхэафэы Миха Лакрба ирфиамтакэа рахь ирымс-адырра, рыбызшэа, ркыбэз рыб-зиабара. Аицлабра ахыркэашаматэз идырбан аконцерт Д.Гэлиа ихьз зху апшбатэи абжэаратэи школ ашколэфэи.

Зынза аицлабра иналахэын Апсны араонкэа ркынтыи зей-ипшцдаратэ школкэеи, алицей-ин-тернаткэеи рхатарнакэа. Иаид-кылыны 13 гөйц рыла еицхан.

Аконкурс ашкэа имфэахыцтэ, Апсны Ахэынцкэрра Апызэ-ми-нистр ихатыпуаф Тарашь Хар-ба, атцара аминистр Хана Гэйнба, афинанскаа рминистр Самд Гэбэз, ашахтэакэеи анизгакэеи рминистр Едгар Бениа, атцарадырратэ усу-разы Апснытэи Ахэынцкэрратэ университет апроректор Цыулетэи Адлеиба, Акэа атцараусбарта аи-ха-

Рзанааттэ ныхэа рыдыныхэалеит

Арыцхэ инакэыршэаны ...

д Апсны Ахада Бадра Гэйнба Апсны Ахэынцкэрра амассатэ инфор-мациа ахархэагакэа русуюцэаа рныхэа рыдыныхэалеит. «Хэтыр экэу Апсны Ахэынцкэрра амас-сатэ информациа ахархэагакэа русуюцэаа! Ишыдысныхэалоит шэзанааттэ ныхэа - Амассатэ ин-формациа ахархэагакэа рымш.

Машэырни икамлазейт Амассатэ информациа ахархэагакэа рымш аз-гаатара иазку арыцхэ. 1919 шыкэ-са жэабранмэа 27 рзы апсышэала итыцит апсуа газет «Апсны» актиа аномер, абри инаркны иахыырхэи-ит амилаттэ журналистика афеи-ара. Амассатэ информациа ахархэа-гакэа атак ду рымоуп ххэынцкэррей хэуаажэлэррей рыпцстазаарафны. Шаара иаашэырпшуа аобиективтэ знеишыеи, атакпхыкарей, иаашарей ирыбзоураны ауаажэлэрра рыф-нырцка изыхэтоу аизыкэазаашьакэа шыагэылоит, ироуа информациа агэрагара, имфэапысуа апроцесскэа

Апсны аинформациа амассатэ хархэагакэа русуюцэаа рымш ныхэа аены Апсны Ахада Бадра Гэйнба аусьКэакэа инаны ргыца-нэит гыпф, фык журналистцэеи аинформациа амассатэ хархэа-гакэа русуюцэаа ахатэртэи хьызкэа рыхтарэзы.

Акыр шыкэса инеипынкылан лыцшаабзиала русуразы «Апсны Ахэынцкэрра зеапсэстэыи акульту-ра аусуюф» хэа ахатэртэи хьзы рых-цоуп:

Владимир Попов АРТФ «Апс-ныпресс» адиректор; Мидена Лакоба – агазет «Апс-ны» аусуюф.

Ахэышэтэра, арееира, аиташьакэыргылары

Гэдоуца араион ахьтэ

д «Акытэаа Ачандарей Дырытшы еимэадэ амша-ду акадара хыркэахоит 2027 шыкэсэзы. Аусуракаа ирылагейт тыпх, тагалан, аха ажоуаракаа ирыхькэны аамта мацк ахыле-ит», – ихэеит Акапиталтэ ргылары аусбарта атехниката Каша аңы-ныи хадэ Аслан Анкэаб.

Амша аура хэ-километрак ыко-уп, уи акынтыи хпа акатран акадара иадырхиахэеит. «Сынтэа х-кило-метрак акатран акадара хгэи ито-уп. Иаанхэз фба – иаиуа ашыкэс аззы. Уи апроект хэтэ-хэтэла аца-рэзоужыра иадхэалоуп», – хэа аз-бэгеитеит Анкэаб.

Аргылашэаагыи ф-цхак Карце-ит, даеа цхакгыи еиташьакэдыргы-леит. Аусуракаа рынагаразы арес-публиката биуетэ акынтыи 78 млн маат азоужулоп.

Афонэицэтэи ахэынцкэрратэ дачафэи апальмакэа реикэырха-лара ус иацхраарц Гэдоуца араи-он анапхгара Апсны аеологиеи зы ахэынцэеилаки Ахэынцкэрратэ дачакаа рнапхгарей рахь ахэа-а Карцтон. Адача атакырафэы 200 ркынцаа апархэаакэа ирызхуан, урт рыхэтак апынцэахэа-хэача иахькэны ишөейт, егэи ахэыштэвэра ртахуп. «Ари апроблема иаа-ицмыркызаакэа, аамта-аамтала азбара атахуп. Хара аспецитэи-цэаа аахалхьахэеит, хрэацэажэеит,

реилкаара алнаршоит. Апснытэи Амассатэ информациа ахархэагакэа акыршыкэса раахыс атэылакны ак-рыызтакуа ахтыскэа аадырпшуеит, Апсны апозициеи уи атоурхыи аду-неи иалартэеи.

Апсны Афынцэтылатэ еи-башыра ашыкэакэа раан ажурна-листцэа рзанааттэ улпшыа нарызон ламысла, имфэапысуаз ахтыскэа, аибашыра аамтэзтэи апышэаракаа, ажалар ахакэитрей апейиши рыхь-чаразы ирымаз агэазыхаара аду-неи алартэаразы ирылшоз картон. Аибашыра ашэахьгыи Амассатэ ин-формациа ахархэагакэа хыкэаы хэ-данэи ирымоуп ахэынцкэрра ацста-рааа иадхэалоу ахтыскэа, Апсны афеиара, ухэа такпхыкарала, обиек-тивла раарпшра.

Хэтыр экэу амассатэ информациа ахархэагакэа русуюцэаа! Шэза-нааттэ ныхэа амен ашыи ишэзе-игэасшьар стахуп агаэбзиара, итшышэнтэалоу аусура, азэлымха-ра змоу атемалакэа, аиэхьзэаракаа. Шэнапы злаку аус хэтырла иа-зырко алпхэафэаа, азызыршэаа, ахэапшыцаа рыгэрагара шыцза-аит ескынгыны».

Шыкэсырацэала, Казара хэ-ра-кыла аинформациа амассатэ хархэагакэа рфэи русуразы «Апсны Ахэынцкэрра зеапсэстэыи ажур-налист» хэа ахатэртэи хьзы рых-цоуп:

Гэратэи араионтэ телехаапшыра кэфеиарала напхгара азтэз **Рустан Коңыриа;**

Роберт Цыопуа – Ареспубликата хэынцкэрратэ усбарта «Апсныме-диэ» адиректор хадэ;

Илана Кэзанба – ажурналист; **Алиас Корсаи** – Апсуа радио адиректор;

Белла Барцык – ажурналист; **Валери Орчыкэба** – ажурналист; **Саида Жыбык** – ажурналист.

Аиҭашьақәыргылар иахылҕеиааз аартра

Атоурых зырцабыргуа

Елана Лашәриа

d Зейташьақәыргылар хацырку Акаа амшын аҭшаақә, хъышылдам асахъа аубааионт, икәгоуп икәцәзи ишьақәыргылази, икәло шыкалогы махъана ирбгоу иа-лубаартт икам. Аха сара сыззатгыларц истаху ареконструкция аус акәам, иахыркыз аусурақәа ирышлҕеиааз атоурыхтә цшаарақәа ирызку ауп.

Диоскуриаа рыпшааха иахьатцанакуа атың ағы аиҭашьақәыргыларатә усурақәа рымацара ракәам имоаҕысуа. Арака, абар уажәштә мызкы тудей аишара иаеуижьтәи дәеа усурак елаха иадоу, атоурых икәырхарей ашьақәыргыларей иацхраауа. Иааркәеи иахәо-зар, археологитә пшаарақәа роуп. Амала, уажәтәи аусурақәа сырғылаланы срылацаажәанзә, истахуп маңк иадамхаргы атоурых сызы-гьежырт. Дыкамзар Калап азәгы изымдыруа, ахан итазны иумбо, атыпан инхо реиш акалак итаауа зегы раамта ахгара бзиа иахьыр-бо – амшын аҭшааха атоурых шака итааулоу. Амхәыргыраи Диоскуриаа рыпшаақәа аҭа ҕ-хәтәкны еихшоуп иара, Акаа зегъ реиша ижәвтәзәтәиу моадәтны икоуп. Уи иацтәаахны иамоуп еихшәшәа хатәы тоурых еитазхәо акульту-ратә тынхәаа.

Еиуецимш аамтәзы хтоурых гәымбыльбарала ианазныкәоз еиташьақәыргылашьа амазамкан наззә иахцәызыз шырацоугы, иахьагы, акыршыкәса рыноуңкәтәи ацтаарақәа рыштәхьыгы. Акәа злацәахьыша аартрақәа рызбәхә хахауеит. Иахьатәи аамтәзы анем-аиртә моа икәзы ашырарца ацәын-хақәеи, археологитә пшаарақәеи ианрылага иаадиртыз акультурацәи ҕыҭарақәеи еиләшәны икоуп. Уи еихагы азәлымхара узывирнаго-ит. Избан акәзар, икәыңшу абила-ра аҭшааха «хтны» Асовет аамтәзы арғыларан икәцәзи икәыргылази амхны ирымбәзацт. Уажәтәи ар-моннтә усурақәа ран икәырхыз аҭшырарца кықәдан 1958 шықсаа рзы. Хәара атахума, хцарауаа иды-руан уи аҭака уанзә ееила итдәа-мьз акультурацәи ҕыҭарақәа шыкәз, насгы урт шака исыслаз ҕыҭашәа-ла, аха ацтааратә усурақәа рхацир-кразы амдә рбгаша амазамыт. Уажәи ишьақәылаз аҭагылазашәа зейҕыкәла ала ацтаарақәа рыл-гарызы иманшәалан, еилкаауп хцә-

ртықәа. Иара аҭзейкәцә ахәтә анашсгы иҭшаан антикәтәи аб-жырашәышықәса иацанакуа аке-рамика аҕеыҭақәеи, аҕьазлыкәеи, аҭараҕыртәи. Арт артефакткәа ишьақәдырҕагоит аҭыҭәзәтәи Себастополис баша хыргәҕәртә мацараны ақәымкәа, аҭыҭәҕәцә иахьатцанакуаз иреиҭхәзоу хәа-ахәтыртәтә тыңны ишькәз аҭы. Ацарауаа ацитәдәль антыц икәз абаҕәзеи, аҭәахыртақәеи, анапкә-зацәа рышәнкәеи аадыршып хәа ргы иаангоит.

Археологитә усурақәа рымәа-ҭара ус имариамхеит. Рапхъа ир-гыланы урт хацыркын азынразы, хәара аҭахума, ахауатә ҭагылазә-ашәа ацарауаа русурагы ахәтәы ҕыҭсахрақәа аланагалоит. Насгы, ацтаарақәа мәаҕысуеит 50 метр ада амшын иацәыхарамкәа, уиҕы зыңзә иманшәалоу ҭагы-лазашәаны икам. Атоурыхтә – культуратә тынхәаа рыхьчаразы Ахәынҭқарратә усбарта аспециа-лист, атоурыхтә цтаарадыррақәа ркандидат Инал Цәапуа иажаақәа рыла, махъана имназзәцә амшынзы ахәыҭыҭра иахьалаго аҭауларә аҭынзә. Ҧ-метрәк рынахыс ауп адгьыл азы анхәыҭхәа. Арака илгааҭатәуп, атоурыхтәаащәа аамтагы ишрыҭцанакуа, избанзар амшын аҭшааха аиҭашьақәыргы-лара аҭын азы ахыркәшара аз-лақә моаду абаа ираҕыларәхьтәи аҭәшә инаркны иаагон, иназон азисас Басла ахықәанзә. Амшын аҭшаахәҕы кыырла ишкәакәазә ишьәз, атыпантәи анхәаҕа рышны хәыҭкәа ҕылан, урт зыңзә амшын иа-зааиҭаан рхәоит иакымкәа иодәм-кәа атоурых еитазхәо ашәкәкә. 1850-тәи ашықәса рзы, Амшы-неикәа аҭшааха, Бамборей Драндәи икоу арратә хыргәҕәртәкәа еиды-кыло стратегитә мөахеит. Абрака ауп 1877-1878 шықсәкәа рзы икәз аурыс-атыркәа еибашьра ашәтәх Акаа аиҭәиара иахьалагаз.

1950-тәи ашықәскаа рынцәамтә-зы, ускантәи аамтәзы Михаиловска-и хәа хьыс имзәз аҭшааха аиҭ-теразы архитектуратә план ҕыҭ шыақәыргылан, Асовет хәынҭқар-зы шыатынкыла ахаҭра зыҭсаху-аз азбамта рдыркылеит – амдә ириашәны ақәцаразы Акаәтәи аба-шә аҭынтәи амшынхә илбаауыз аҭзәмц ыкәыргарц адцә кәртцөит. Аҭы ахәтә иазлҕхәаҭәзә аланд-шәфт иақәшәәзәом хәа азыҭхьәза-ны, абааш аноуңкәтәи атызкәеи ам-шын ихыкәгылази ирыбжьаз аҭзы бжыпжәан. Ацарауаа ишыртәхыз еигш реитәыҭхны ацшааратә усу-рақәа рымәаҭгара иахьымзәзәкәан атың аҭшырқәцәла ихәан. Абас ала, еилкаауп уажәтәи алшара иу-никалтәкәоу ишреиуоу, убри азо-уп хцарауаа иаразнак изхацдыр-кызыгы зымәхәк ҭбауу аҭшааркәа. Урт напхгара ритөит еиҭырды-хақәеи, археологитә пшаарақәеи ианрылага иаадиртыз акультурацәи ҕыҭарақәеи еиләшәны икоуп. Уи еихагы азәлымхара узывирнаго-ит. Избан акәзар, икәыңшу абила-ра аҭшааха «хтны» Асовет аамтәзы арғыларан икәцәзи икәыргылази амхны ирымбәзацт. Уажәтәи ар-моннтә усурақәа ран икәырхыз аҭшырарца кықәдан 1958 шықсаа рзы. Хәара атахума, хцарауаа иды-руан уи аҭака уанзә ееила итдәа-мьз акультурацәи ҕыҭарақәа шыкәз, насгы урт шака исыслаз ҕыҭашәа-ла, аха ацтааратә усурақәа рхацир-кразы амдә рбгаша амазамыт. Уажәи ишьақәылаз аҭагылазашәа зейҕыкәла ала ацтаарақәа рыл-гарызы иманшәалан, еилкаауп хцә-

Ашәкәыҕәцәа Реидгыла ахадара аилатәара

Ауснагзатә ҕыцкәа азгәартөит

d Апсны ашәкәыҕәцәа Реид-гыла ахадара хәзну ашықәс азы рапхьәтәи аилатәара мәаҕысит февраль 25 рзы.

Аханатә, минутк аҕымтра-ла иргәаладыршәөит иҭәсәыз ашықәс аан зыҭстазаара иалҭыз ашәкәыҕәцәа: Алыкьса Гоҕәуа, Константин Гердов, Заур Бытәба, Нона Цыңцәл, Станислав Лакоба, Саагәа иаамтамкәа зыҭстазаара ҕәхцәаз Анатоли Лаҕәла. Ашәкәыҕәцәа Реидгыла 2025 шықсәзәтәи аусура иазкны ахәса-рбала дыкәгылеит арҕеиаратә хе-идкыла ахантәаҕы Вахтанг Аҭхә-зоу. Насгы ирыдыркылеит 2026 шықсәсәзы имәаҭгыргараны икоу аусура аплан.

Ахцәажәара рхы аладырхәит ашәкәыҕәцәа: Анзор Мыкәба, Геннади Аламиа, Даур Наҭкьбеи, Ғында Кьыҭцәи, Гунда Сақәниа, Заира ҭхәиҭцәи. 2026 ш. ашәкәыҕәцәа Реидгы-ла иазғанәто аусмәаҭгатакәа ире-иуоуп аҭсуа миләттә драматургиа рәтәи ауаажәларратәи усзуҕы Сам-сон Чанба диңжәтәи 140 ш. аҭра аиубилие, аҭсуа литература аклә-неи аҕы имачзәм аҕыртхытәи сиркәа адгьыл итоу атоурых еиҭә анышә ақәымсәзәкәан, уи иаарт-ны икәырхарә алыршо иыбышәа зәбмәтәкәа анырдырхәлахоу. Иахәәлп, ҕыршәтәи ахәсаб ала – узыкәныкәар ауа асаркыла арка аует. Уи иалнаршарын атың иаҭ-ауа зегы дырбара Ақәтәи абааши арт арғыларәкәеи еизәку, комплекск иацанакуа раканы ишыкоу, дара шака идуу, итбауу. Уажәтәи аҭша-арақәа ран ирпхьәшәо ақәырҭа-хақәа зегы Ахәынҭқарратә музеи ахь инаҭаҕоит, урт анышәтагылашәтә хыңхьәзәра рытаны акаталог ианцәахөит.

Уажәазы хыхь-хыхь мацара аус зыдуло атың убла аршанхоит. Арака дәеа дунейк уаҕылаанхәло-ит, убла иаахылоит ашышықәскаа рапхьә ара икәз аиәаеиләсра, ахыргәҕәртә апсҭазәара, ақәша-мыкәша ичәо ахәахәртә, абаҕәзә иаадгьылоз аҭбақәа ухәа, аҭыҭәтәи аба ашәкәа рхы жәжәарақәа асахьақәа аҭырҭөит ухдырҕәеи. Ажаабжы хыркәшо иаагәртәц стә-рухуп, ацарауаа реиш ауаажәлар-рагы аҭбақә шыштырхьоу атың нышәла икәамкәа, акомплекс иаҭа-ауа ирбарәт алшара аҭаҭаразы, дәеа збарак азышларәа. Уи адгь-лара аиуны, ахшышәк алартәара аналрышәа, Ақәа инамуеит муни-кәлпәу, хәқәлак ижәвтәзәтәиу аҭо-урых аазыршшуа дәеа тыңк.

Реидгыла аҭсуа шәкәыҕәцәа рыб-жәара ирыланахөит «Апсы ҭоуп сара кыҭә» зыҭху аконкурс ҕо-номинациатә рыла: ажаабжы (ано-велья), аессе (аочер).

Ахадара адгьлеит арҕеиаратә хеидкыла анапхгара ражәалаҭа – «Ашәкәыҕәцәа Реидгыла абиблиотека» асериала есышыкә-са атыҭыра аплан иалаҭалазәри: ахәтәы бызшәа, Аҭсадгьыл, Дыр-мит Ғәлиа, Аҭсадгьыл ахьчәацәа – аҭырхәаҭа ҕаымшәақәа ухәа ирыз-ку ажаеинраалақәа реизгәкәа.

Ашәкәыҕәцәа Реидгыла аха-дара иазбөит иналукаша аҭсуа шәкәыҕәцәа: Дырмит Ғәлиа, Сам-сон Чанба, Зәз Дарсалиа, Мика Ла-крба, Алыкьса Гоҕәуа, Цыма Ахәба, Терент Чәниа ухәа ргәәлашәара анаунагзәтәра аус ахәцыгыларә.

Иара убас арҕеиаратә еила-заара хәзну ашықәс иалагзәны имәаҭнагараны икоу аусна-гзәтәкәа иреиуоуп: аиубилиекаа, аҭестивалькәа, аконференцикәа, апаеизиа ахәылдәкәа, ҕыҭ аора иалаго рзы алитературатә сем-инаркәа, алитературатә кружокәа ахьеиҭәкау аҭжәратә шәкәла ркны – аказа икласскәа, астал ҕеҭжькәа ухәа. Ааигәа ашәкәыҕәцәа Реид-гыла ашәкәа ирыдыркылаз хәөык ААР ахадара аилатәара ахәақәа иртәгзаны аршахәтәкәа рнапәҕы ирытан. Урт иреиуоуп: Алхас Ар-ҕаын, Цыамбул Иңгыҭа, Светлана Ладариа, Дмитрий Мышәба, Ричард Чәдуа. Ашәкәыҕәцәа ртаәцәа-ра ду иалахәхәз рөвцәа еиҭә-бацаа ари ахьыс бзиа рындыкәа-лауа рапхьәкәа еихәу аиҭыҭарақәа рзөиҭгәришөит.

Апсшәа ҕеиаларц

Аҕеиҭш азы

d «Ашәкәранзәтәи ахәыҭкәа рзы аҭсышәола алақәҕәи ажаабжыкәеи реизгә атыҭыра иаздырхөит» – лхәеит Ацара аминистрә ашәкәранзәтәи акаша аспециалит хәдә Аида Минапаҭа. Ардә-гәтә цхыраагзә шыақәгыло-уп ахәыҭцәахәкәа ирыҭаркуа ақарақәа зегы рзы адатпация зызуу атексткәа рыла.

Уи адагы хара имгәкәа итыҭ-хөит аҭсуа мультфильмкәа реизгә хәа адырра кәлҭеит Минапаҭа. «Аизгә иаҕылоуп аҭсшәахь еиҭә-гоуи Апсны иаҭырхәхоу амулҭ-кәлпәу, хәқәлак ижәвтәзәтәиу аҭо-урых аазыршшуа дәеа тыңк.

Зыжәлар ирҕәхәҕәаҕы

Станислав Лакоба игәәлашәаразы

Наира Сабекиа

d Апсны ахәынҭқарратә уни-верситет ахьбарәҕы имәаҕысит, атоурыхдырҕы, апрофес-сор апоет, апублицист, Станислав Засим-иҭә Лакоба игәәлашәара иазыз аиҭыларә.

Шықәсыкыҭы мҭыц, аҭсуа жәлар ртоурыхәҕе зышәтә ҕәагзә иаан-зыжыкы Апсны аҭеи лашә Стани-слав Лакоба идунеи иҭсахиҭәеи. Уи ихьз аназәзәтәра иазкын, иышызәа, иаазәмтацәа еиҕырка-аз аиҭәшәара.

Аиҭыларә аартуа Апснытәи ахәынҭқарратә университет аҭо-урых акафедра адекан Алик Га-белиа ажаа иҭеит аректор Алекс-ку ажаеинраалақәа реизгәкәа.

Ашәкәыҕәцәа Реидгыла аха-дара иазбөит иналукаша аҭсуа шәкәыҕәцәа: Дырмит Ғәлиа, Сам-сон Чанба, Зәз Дарсалиа, Мика Ла-крба, Алыкьса Гоҕәуа, Цыма Ахәба, Терент Чәниа ухәа ргәәлашәара анаунагзәтәра аус ахәцыгыларә.

Иара убас арҕеиаратә еила-заара хәзну ашықәс иалагзәны имәаҭнагараны икоу аусна-гзәтәкәа иреиуоуп: аиубилиекаа, аҭестивалькәа, аконференцикәа, апаеизиа ахәылдәкәа, ҕыҭ аора иалаго рзы алитературатә сем-инаркәа, алитературатә кружокәа ахьеиҭәкау аҭжәратә шәкәла ркны – аказа икласскәа, астал ҕеҭжькәа ухәа.

Ааигәа ашәкәыҕәцәа Реид-гыла ашәкәа ирыдыркылаз хәөык ААР ахадара аилатәара ахәақәа иртәгзаны аршахәтәкәа рнапәҕы ирытан. Урт иреиуоуп: Алхас Ар-ҕаын, Цыамбул Иңгыҭа, Светлана Ладариа, Дмитрий Мышәба, Ричард Чәдуа. Ашәкәыҕәцәа ртаәцәа-ра ду иалахәхәз рөвцәа еиҭә-бацаа ари ахьыс бзиа рындыкәа-лауа рапхьәкәа еихәу аиҭыҭарақәа рзөиҭгәришөит.

Гуҭца Цыкырка

d Ашәкә цшә. Аҭсуа кыта цкәа Бләбырхәа, ауаа хьзырхәақәа еснаҕь иахьылауауа, иахьыҭәи иахьылауауа. 10.02.1951ш. рзы дийт, наҭ-наҭ аспорт адунеи аҕы зхәтәы тың аанызкылаз Хәытаба Рашь Хабыҕа – иҭә, сынтаа уи дийжәтәи 75 шықсәа тәуеит, уи амш идыңхәало, изеиҭәхшөит аҭәбәзиара, агаамч, аманшәларә, апсҭазәара бзиа. Апснәзы иҭә-баақәа рацәоуп, илшеит Апсны азыргара, адунеи акаакыкәа ркны дидырдыра... Апсны цшә дагым-зааит...

Хәытаба Рашь Хабыҕа – иҭә дызыңызла аспорт ду амдә хьтәи еимхәыҭәла еимбытоуп. Икыҭаҕы ажаабәтәи акал дәнәла иаышәа икәҕыланы ихәапшәан. Аиаәира ани-аҭәбәтәи акал дәнәла иаышәа Гурамгы, Гуликигы, Рашьгы еиҭны аусдырдыра, илшеит Апсны азыргара, адунеи акаакыкәа ркны дидырдыра... Апсны цшә дагым-зааит...

раашын, иара ихәтәы ҕаыҭа изтан, дахьурхәлакгы зегы илан, ихәтәы принцип иман. Ауниверситет аҭны хара хихәеит «ирбейала аҕәр удыррақәа рыла», хәа, иара ус иа-гыҭкайҭеит, ирацәәшөуп еиҭәи-азаз, идырра ашәахәкәа хыҭгзәз. Станислав ахаангы аиҭабыра, атың пхәкәа дрыштыамыз. Иара идырра цаулақәа, рыхә харак-ны ишон Апсны рапхьәтәи Ахәдә Владислав Арзынба. Убри азақәын енаҕь иааигәа дзыкәз. Хара Станислав Лакоба ихьз аназәзәтәраз иаҭәхәеит ихьз зху астипендия, иара убас аудиториа астудентцәа ахьаҭхәлоу.

Ажаахә кәиҭеит Д.Ғәлиа ихьз зху Аҭсуацтәаратә институт аус-зуаҕы, апрофессор Аслан Аәзба, иара дазаатгылеит иаазыркәҕыны Станислав Лакоба инысымәа.

«Станислав Лакоба дийт 1953 шықсәсәзы февраль 23, Ақәа ака-лакәҕы абжәратә шәкә дәнәла-ҕа, дәлоит иреиҭау ацараиуртә, дәзәҕылмхан археологитә. 1985 шықсәсәзы ихьҭеит адиссертация Кәрттәи ахәынҭқарратә уни-верситет аҕы Апсны атоурых иазк-ны. 1992 шықсәсәзы ианашьан апремиа. Д.Ғәлиа ихьз зху, Апс-ны зәацсәзтәыз акультура аус-зуу хәа ахәтыртә хьзы ихцән, ианашьан иара убас Ахьз-Аҭша II әәзәра Иҭстазаара зегы ами-латтә хәкәитратә кәлара иазкын.

Станислав Лакоба дреиуан аҭо-урых зырҕеио. Иара ишәан: «Иахьа цыоуки ирхәоит Апсны – Урыстәы-ла ауп, аеа цыоуки ирхәоит Апс-ны Ҕырҭәыла ауп хәа, аха мап-лара зыкәу атоурыхдырҕы Стани-слав Лакоба, даара абаҭхәтәра ду зләз царауаашын, зегъ рзы дыцык-

Аспорт даҕыҭыны даанхөит

Гуҭца Цыкырка

«Хәжәлар ргәыбылра еснаҕь исыҭын»

таба, - аспортзал ишәналә Зука Мах-мед иҭә акыраамта дхәаәшәуан, нас сара дааысдгьылан: – ура улҭци, сахьыуахәпшәуа ақәлара улоушәа збоит, - иҳәан, саарылиҕеит. Сзыкәпоз зегы сыриает... Ханцоз Зука са-ныкылан, ура зхы иақәитү аспорт хәкәҕы аҕеиҭы аурҭыршә улоит. Рашь уи азы аеазыҭаҭаркәа аҭа-хуп, уаалароуп, – хәа сахәаны, мус ахь дҕеит. Уинахыс Хәытаба Рашь ашәлаҕы иҭәтәхәкәа дәнрылгәлак дауаан, шыҭыла мацара дәнәуа-азгы ыкәан...

– Сара зхы иақәитү ақәлара сызғыз даара исгәапхон. Уи аамтә-зы ацара-арақәа удааҕыны, аха сеахьысызгон, – иҳәеит Рашь Хәы-таба. Рашь хәтәләтәи иазыҭацәа Бениа Зука мақәын. Уахыҭы-еынгы илаҭш ихын, иеаназыҭацәоз аамтә рацәәла иааигәа дыкәан.

– Рашь Хәытаба, - иҳәеит Зука, – аиқәлараҕы иарбанзаалак иур-боз аспорттә хәтәкәа иаразнак идикилон, ихы аҕыбаа аирбон, да-ашәазомиҭт. Иеҭцу иибәз итаңнзә аҭшыра идырзөмиҭт. Уи аҭсаба-ра инаҭз абаҭхәтәра даара иҳәеит, аха аҕыбаа дугы ацын. Ахаа-наз сааҭеит хәа аеазыҭаҭарақәа аанимыҭжыт. Алҭшәа аныҭалак ихы-иҕы иҭаччо дааспыланы, сгәы-дикилон. Иҭстазаара зегы аспорт иахәәләан. Иахьагы Рашь изуу андәмтәкәа ханьыҭапшәуа цстаза-ара дуззак аатуеит. Ажәлар ршыла икәҕыланы ихәапшәан. Аиаәира ани-аҭәбәтәи акал дәнәла иаышәа Гурамгы, Гуликигы, Рашьгы еиҭны аусдырдыра, илшеит Апсны азыргара, адунеи акаакыкәа ркны дидырдыра... Апсны цшә дагым-зааит...

Хәытаба Рашь Хабыҕа – иҭә дызыңызла аспорт ду амдә хьтәи еимхәыҭәла еимбытоуп. Икыҭаҕы ажаабәтәи акал дәнәла иаышәа икәҕыланы ихәапшәан. Аиаәира ани-аҭәбәтәи акал дәнәла иаышәа Гурамгы, Гуликигы, Рашьгы еиҭны аусдырдыра, илшеит Апсны азыргара, адунеи акаакыкәа ркны дидырдыра... Апсны цшә дагым-зааит...

торс дрымоуп: «Очерки политиче-ской истории Абхазии» «Абхазия в годы первой Русской революции». «История Абхазии 10-11 классы» «Из века в век» «Сухум-кале», убас иҭеҕыы.

Станислав Лакоба аус иухьан Апсны ашәартәдара амацәзура аиҭабыс (СҒБ), Апсны Жәлар Ре-

изара «Ахьтәы парламента» да-лахьын.

– Иҭәбааа шәашәа амазам аҕәр реиҭаазараҕы.

Агәәлашәратә еиҭыларәҕы ажаахәа Кәлҭеит Станислав иа-азамта, иахьа атоурыхдыррақәа ркандидат Илона Агрба. «Хәра ахәтәы хәҕы ишьақәыргәаон иара ианцәмтәкәа рҕы. Иара ав-

еигш «Аеы цсыр аҕәы атынхөит, ауаҕы дыҭсыр иажаа итынхөит», Станислав хара иажаа хәанхөит. Иара цсра иқәлашам аҭсуа жәлар ыкәанат», хәа азгәәлҭеит уи.

Станислав Лакоба еснаҕь Апсны аинтерескәа ихьчон дахьыҭазаа-лакгы, иажаахәкәа рыла дыкәгы-лон жәларбжәратәи аиҭәәжәа-рақәа рҕы. Иҕаҕеиуан ақыртуа тоурыхтәаащәа ҕаршеиқәа. 1991 шықсәсәзы итыҭыз арҭага шәкәы «Апсны атоурых» авторс даман. Олег Дамениа игәәлиршәоит

ратә усзуаҕы Апсны ашәкәыҕәцәа рәссоциация аиҭабы Владимир Зәнтәриа икәҕыларәҕы игәә-лиршәеит: «Станислав Лакоба иахәаалз ахыҭыскаа. «Сухум-ка-ле» зыхьзу Станислав Лакоба ишәкәы литературатә енцикло-педиа еигш сахәәцшәуит, иара иҭцәауеит. Апсны асахьаҭыҭа-ду Александр А. Чачба ихьыҭш-ны иааз XIX ашәышықәса ана-лаҕамтәз ауаа дукәа. Хара хәа иаҭад

Аспектакль «Афырхацәтәкьа» аҕхьарбара

Ауаажәларра иахәтәзарц

д Ауаажәларратә палата аҕш-гарала ааигә имәапысыз «Аиз-хазыҕара аҕақы: асоциал-экономикатә ҕиаразы астротегия» атемала аиҕәажәаракны «Апсны ауааҕсыра ркынтә 10% ркынза иназоит згәабзиаратә лшарақәа ҕку ауаа рхыҕхьазара», – хәа азгәалтәит ААУ арҕаҕы еиҕабы, алогопед Анетта Бганба.

Иаагоу адыррақәа рыла, аҕыла ауааҕсыра рзеиҕш хыҕхьазара 240 нызыкь инареиҕханы иҕоуп, згәабзиаратә лшарақәа ҕку ауаа рхыҕхьазара 2,8 нызыкь ркынза иназоит, урт рахынтә 748-шык ахыҕкәа роуп. Бганба иазгәалтәит иарбоу акатегория иатданакуа ауааҕсыра ауаажәларра иахәтәкны иҕалар шакәу. Лара лажәақәа рыла, дарбанзаалак ауаҕы имилат, ма идинхатара зейҕшразаалакгы иҕахуп иҕазара зныцшуа,

Амилаҕтә банк – 35 ш

д Жәабранмза 28 Апсны абанктә еилазааразы иҕыдоу рыцхәуп. Абри амш аены, 35 шыкәса раҕхә, хәамтәтәи абанктә система ашьаҕа кын, ари аамтә иалаҕзаны уи ашьақәгылара амәа ианысит, ирхысит аҕышәара уадақәа, иахьагы аҕиарамәа иануп. Жәашықәсалатәи абанк аусура алтшәақәа, насгы абанктә система аҕиара аперспектива аҕы еитеиҕәеит Апсныпресс аинтервиу аҕтаз, Апсны Амилаҕтә банк ахантәаҕы Беслан Барателиа.

Бадра Гәынба Апсны Амилаҕтә банк аҕдоиҕхәи 35 шыкәса аҕра рыдинхәалеит. 1991 шыкәсазы азакәанқәа "Абанк хәдеи", "Абанккәеи абанктә усуреи рзы" рыдкылара Апсны афинанстә хыҕпшымра арҕәҕаразы акрызтәзкуа шыаҕаны иҕаләит хәа азгәеиҕәит иара. Гәынба абанктә усхк аусуоҕәа зегьы иҕабуп хәа реиҕәеит, ирзеиҕеишьеит аҕәабзиара, аманшәалара, ақәҕиарақәа. Иара убас Апсны афинанстә система аҕиараҕы злагала ыҕоу – Беслан Барателиа, Емма Ҙаниаҕа, Емма Харчлааҕа аорден "Ахьз-Апша" III аҕазара ранаршьеит.

иҕәы иақәшәо аус инапы алакызарц, убри аҕнытә ари аҕыҕ иатданакуа ауааҕсыра рзы иманшәалоу аҕаҕылазаашьақәа раҕдара ихадоу хықәкүп. Убри наҕзара ауп изызыкь Ф. А. Искандер ихьз зху аурыс драматә театр аҕы имәаҕысыз аспекталь «Афырхацәтәкьа» аҕхьарбара. Ақәҕыргыламтә апроеҕт «Хәаа змам аҕазара» иақәҕыршәаны имәаҕан.

Уи шыаҕас иамоуп ан иеиҕталхәаз лычкәын иҕоурых. Давид – згәабзиарала зылшарақәа ҕку хыҕчуп, иара ашкәл аҕы арҕаҕәа рымч иқәхом. Ауроккәа рҕы ишҕаху ихы мәаҕиҕоит, арҕаҕәа рыстәл дықәҕылану ашәа иҕәоит, уи иахкьаны ашкәл иҕаразы азҕара ықәҕылоуп. Ақәҕыргыламтә иалахын 40-шык инареиҕханы ахыҕкәа, ақәҕыргыламтә аҕаразы ауадафракәа змаз ахыҕкәа рзы ирманшәалан, ацхьараара рылҕон напышьәәлатәи абызшәа (жествий язык – аред.) аиҕаҕа. Згәабзиарала зылшарақәа ҕку ахыҕкәа асценәҕы аҕеиринаалақәа ирыҕхьон, афле-

ита адырхәон, ашәақәа нарыҕзон. Амузыкәтә қәҕыргыламтәкәа еиҕкаан академия «Ахәҕырма» аҕынтәи аҕазуаа рыцхьараарала. Ақәҕыргыламтә арежиссиор Ҙямбуп Жордания иажәақәа рыла, аҕеизыҕаҕарақәа шымш ракәын ианцоз, актиорцәа қәҕыҕшәа ирықәҕы аидара аҕгәара рылшеит.

Апроеҕт наҕзоуп Мирон Осиа ибзоурала, акультура гәҕхалалратә фонд «Ашанеи» ауаажәларратә еиҕкаара «Апсны аҕеиҕши» рыцхьараарала.

Зынза аспекталь иалахәуп 60-шык инареиҕханы ауааҕсыра, урт рхыҕхьазараҕы иҕоуп авокалтәи ахореографитәи коллективкәа, иалахәын иҕхьаҕылоу актиорцәа: Ирина Делба, Наталиа Папаскьыр, Марина Скворцова, Мадлена Барцыц, Рубен Делелиан, иара убас ааҕхьара иман актиор Михаил Бабичев.

Апроеҕт аидеиа авторс дамоуп Анна Савилова, анаҕзаратә напхәаҕы – Мактина Ҙынцьал.

Аиҕкаааҕәа ражәақәа рыла, апроеҕт «Хәаа змам аҕазара» згәабзиара ҕку ахыҕкәа акультура ратә ҕстазаара иаланархәуеит.

Згәабзиарала зылшарақәа ҕку ахыҕкәа злахәҕыз аспекталь «Афырхацәтәкьақәа» аҕхьарбара ауаа раҕәа аҕааит лхәеит аҕыҕхалалратә фонд «Ашана» аиҕабы Матина Ҙынцьалҕа.

«Ахыҕшәа ақәҕыргыламтә ибзианы ирыдыркылеит, ахыҕкәаҕы рхы бзианы иаадырҕшит. Ахыҕшәа азәҕырыҕы рылаҕыргз рзаанкыломызт», – лхәеит лара.

Ҙынцьалҕа лажәақәа рыла, алахылацәеи апроеҕт адгыларә азтәзи ахәҕыртә шәкәкәеи ашәткәеи ранашьан.

Аҕиарамәа иануп иахьаҕы

Амилаҕтә банк 35 шыкәса ахыҕтра иазкыз аҕыҕыргыратә усмәаҕатә аҕы афинанстә система аусуоҕәа алкаахәит. Апсны Абанк ахантәаҕы Беслан Барателиа 35 шыкәса инареиҕханы афинанстә система аҕыбаа азызбоз аусуоҕәа аҕәаларшәаҕатә хамтәкәа ранаишьеит, акыршықәсатәи рҕыбаазы иҕабуп хәа реиҕәеит. Ахыҕнтқарра абанктә усура хәаақәҕызтә азакәантқара аиҕтәраҕкны рлагала ду азы аҕәаларшәаҕатә дырҕақәа рытан: Сократ Аҕынцьал, Ем-

ма Аәзба, Валери Аҕрба, Дмитри Шамба, Емма Ҙаниа, Кама Ҙынцьал, Роланд Лебедь. Апсны Ахыҕнтқарра Амилаҕтә банк иҕнажьуа абанктәкәеи аҕараҕырҕи рхаҕәра адизаин акны илагала ду азы аҕәаларшәаҕатә дырҕа иҕоуп Апсны Жәлар рсахьаҕыхыф Баҕал Ҙыпуа. Иара убас, Апсны Абанк амузеи аҕиараи Апсны Ахыҕнтқарра аҕаратә еикәҕыршара аҕоурых аиқәҕырхара аусаҕы илагала ду азы аҕәаларшәаҕатә дырҕа ианашьоуп Астамыр Ҙаниа.

Зыуафреи здырреи хәракыз

Ахә хәракны иахьшоит

д Апсуаа ирхәоит, «Аамтә ҕшра змоу, – аамтә гәы иоуеит», хәа ҕсабарала иҕычоу аҕыҕа ҕшза Ҙыҕарда, ииз иаазаз теиҕыҕшла адауаҕшш иаҕызз, ацхьаҕа иҕарауафхараны иҕаз, Амчба Вахтанг Ҙота-иҕа изы ажәа ахәара, афра удаафуп.

Вахтанг Амчба ишьапы еиҕигеит иҕыҕа гәакьа Ҙыҕардатәи абжьаратә шкәл аҕны.

Машәыршакә даҕьақәак ркны саҕхьеит иара раҕхьатәи ирҕаҕы, Шьоуа Лиусиа Мақьтаҕиҕа лажәақәа:

«Ашьац даҕраҕылар хәа ишәоз, Вахтанг хәҕычы инапы данкны аҕласстә уада даафнарҕалеит, иаб иахәшьцәа. Зҕарақәак наит, аҕаккәа шыҕаитцә ббап», – рхәеит. Саргы уи аҕара иуадафмыз зҕарақәак наистеит, аха, иаацьасшьеит. Иблқәа аразра рхыубаало, дафамхазакәа аҕаккәа ҕаитцон. Убри амш инаркны, иҕызцәа даарылукаартә аҕара иҕдон, лхәоит Вахтанг раҕхьатәи ирҕаҕы. Кәҕиарала М.Г.Амчба ихьз зху Ҙыҕардатәи абжьаратә шкәл даналҕа, дтәлоит Апснытәи Ахыҕнтқарратә университет. Уаҕа иҕара хиркәшеит, иара амалахазгы иажәа иалаимыршәуаз, «диплом ҕапшьыла». Ирҕафратә усура хәцирkit Қ.К.Аҕмаа ихьз зху Ҙәдатәи абжьаратә шкәл аҕны.

Уи ашкәл аҕны акыр шықәса директорс иҕаз Амчба Напа-лион Александр-иҕа иҕәоит: Вахтанг Амчба рҕафыс Ҙәдатәи абжьаратә шкәл аҕны иусураан иааирҕшуан адырра бзи-ақәа. Лыҕцшәа бзиала иусура ана-згәарта, Очамчыра араион аҕара аҕәша еиҕабыс иҕаз Пачлиа И.Ф. лыдцала Вахтанг Ҙота-иҕа диа-ган, Очамчыра араион аҕара аҕәша аиҕабы иҕаҕыҕуафыс, – методист хадас.

Вахтанг Ҙота-иҕа Очамчыра араион еиднакыло абжьаратә шкәлқәа рнапхәаҕәа, арҕафратә еилазаара рыбжьара иааирҕшуан адырра ҕаулақәа, аамысташәара, хәҕырла азәа-зәала дрызнейуан. Дыҕамзар ҕалап рҕафык Вахтанг Амчба ицхьараари, идгылареи змамыз. Вахтанг здырра хәракыз, ауаҕы изааиҕәаз, зыламыси зыуафреи саҕхьа изыргылоз хәтаран.

Вахтанг Ҙота-иҕа дҕарауафын, дфырҕшыган, дымәақәцәган, дырҕафын – даазашын. Абартқәа зегьы хәсаб рзуны, уи ихҕан «Апсны зеаҕсазтәҕыз арҕаҕы» хәа ахьз хәракы. Вахтанг Ҙота-иҕа дызлагылаз, иҕызцәа аус зциухьаз, изциуаз зегьы идырреи иҕхарреи рзишон.

Вахтанг Ҙота-иҕа дҕарауафын, дфырҕшыган, дымәақәцәган, дырҕафын – даазашын.

Вахтанг Ҙота-иҕа дҕарауафын, дфырҕшыган, дымәақәцәган, дырҕафын – даазашын.

Вахтанг Ҙота-иҕа Амчба Очамчыра араион аҕара-аазаратә усмәаҕатәкәа рынаҕзараҕы дгәҕыңы далаҕылан. Ицкьаны, идыруан иҕаҕы бызшәа, – аҕсшәа еиҕш, аурыс бызшәеи, анемец бызшәеи. Иара ихыҕышунан зус ҕақхькәрала иазнейуаз арҕафратә еилазаарақәаҕы.

Ҙыҕз духеит, иаалырҕкьаны, згәабзиара иахамышшааҕыц, адауаҕшш иаҕызз, зыҕәлари, зиашьареи рҕы азәҕыҕәа иҕаз иҕстазаара алҕра. Дыҕазаауеит, жәлар ргәәҕы, иҕәалашәара лашаза. Уи иҕыбааа, идырра ахә хәракны иахьшәлоит, инаптаҕа аус зуаз арҕафәа зегьы!

**Ҙәдатәи абжьаратә шкәл
Аҕара аҕәша аиҕабы
Амчба М.А**

Амобилтә хархәаҕақәа рыла

Афымцалашаразы

д Афымцалашаразы ахәҕса миллион маат инареиҕханы ишәоуп амобилтә хархәаҕақәа рыла.

Жәамш рыла амобилтә хархәаҕа ҕаршит 3 736-нтә, уи ала ахәҕса ршәеит 447-шык ауааҕсыра.

Ахархәаҕа аҕелқәа рахь аҕара-ларазы алшара ыҕоуп App Store, Ru Store рҕы. Уажәазы ари аматзура рхы идырхәар ҕалоит Ақәа аҕалақь иқәынхо ауааҕсыреи, Ақәеи Ҙәдоуҕеи рраионкәа руааҕсыреи.

Асервис ахархәаразы аҕәаҕала-ра аҕахуп, ианҕатәуп: ажәла, ахьз, абхьзы, аҕел аномер, иара убас ахатәи рхьазара аномер.

Ахәҕса ашәара мәаҕысуеит Урыстәҕылатәи абанктә хсаалаҕақәа ркынтәи ма А-Mobile аҕараҕрала.

Ақәа Ахабла ҕыц аҕы афым-цәмчпхьазаҕақәа рықәҕыргыла-ра хыркәшахоит хәажәкырамза-

зы. Уажәы аусуркәа цоит Уасил Лақәаба, Ҙәҕыбра 30, Чалмаз, Қыараз, Ғәымста рымәақәа рҕы. Аусурақәа ирылахәуп аҕыҕықәа быжьба, иазгәаҕоуп ари амчыбжь азы даҕа аҕ-гәҕыҕк раара иҕәеит «Амшынеиқәафымцәмч» акоммерциатә ҕафра автоматикатә система Аусбарта аиҕабы Даур Ҙиҕица. «Ахабла ҕыц аҕы аусурақәа рхыркәшара хәажәкырамза аееишәамтәи анҕәамтәи рзы иазгәаҕоуп. Анафс, Синопии Турбазеи рраион ахь хәиасуеит, уи ашьахь – ақалақь аҕәахьы», – азгәеитәи иара.

